

ПОШИВАЛОВА

Олена Володимирівна

elenaposhivalova1956@gmail.com

УДК 620.92:338.45

МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО
ПІДПРИЄМСТВАMODELING OF BUSINESS PROCESSES OF THE COMMERCIAL
ENTERPRISEк.фіз.-мат.н., доцент, Дніпровський
національний університет імені
Олесь ГончараDOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2020.10.3>**POSHYVALOVA Olena Volodymyrivna** – PhD in Physics and Mathematics, Associate Professor, Dnipro National University after Oles Honchar

У роботі розглянуто особливості формування бізнес-моделі торговельного підприємства на основі удосконалення обліково-аналітичного забезпечення. Доведено особливу роль раціональної організації обліку під час реалізації принципів реінжинірингу в бізнес-процесах підприємства. Водночас облікові показники, що є в звітній інформації, мають бути точними, достовірними та значимими, пристосовані для передачі та розпізнавання всіма апаратними і технологічними засобами без викривлень. Побудована схема реінжинірингу обліково-аналітичного забезпечення управління запасами за цільовим призначенням. Визначено, що прогнозування перспектив розвитку підприємства на основі проведення реінжинірингу обліково-аналітичної системи дає можливість виявити кращі напрями його діяльності, оцінити нові можливості й альтернативи, що використовуються при складанні балансових звітів у прогностичному оцінюванні та сприяє раціональному використанні ресурсів.

* * *

В работе рассмотрены особенности формирования бизнес-модели торгового предприятия на основе совершенствования учетно-аналитического обеспечения. Доказано особую роль рациональной организации учета при реализации принципов реинжиниринга в бизнес-процессах предприятия. При этом учетные показатели, которые есть в отчетном информации, должны быть точными, достоверными и значимыми, приспособленные для передачи и распознавания всеми аппаратными, а также технологическими средствами без искажений. Построена схема реинжиниринга учетно-аналитического обеспечения управления запасами по целевому назначению. Определено, что прогнозирование перспектив развития предприятия на основе проведения реинжиниринга учетно-аналитической системы дает возможность выявить лучшие направления его деятельности, оценить новые возможности и альтернативы, которые используются при составлении балансовых отчетов в прогностической оценке и способствуют рациональному использованию ресурсов.

* * *

The work considers the peculiarities of formulating the business model of the commercial enterprise on the basis of improvements in the accounting and analytical support. A particular role of the rational organization of accounting in the implementation of principles of re-engineering in the enterprise business processes has been proven within the scope of the presented paper. For these purposes, the accounting ratios and indicators represented in the reporting information must remain precise, reliable and relevant, adapted to transfer and identification by all hardware resources and technological means without data corruption. The paper incorporates the elaborated scheme for re-engineering of accounting and analytical support for inventory management according to the intended purposes. It is determined that forecasting of the prospects of the enterprise development based upon conducting re-engineering of the accounting and analytical system serves to establish the best possible directions for its activity, to evaluate new possibilities and alternatives that are employed in drafting the balance statements in the process of predictive assessment and promotes the rational use of resources. The re-engineering is based upon the use of the latest information technologies. Therefore, quite frequently re-engineering becomes compared to the notions of computerization of business processes, automation and reorganization of the enterprise. The processes must be conceived with the use of modern communication technologies, use of the Internet, objective multi-level models for development of computing systems, achievements in the domain of databases. Information technologies are intended to facilitate the management of large amounts of data. Implementation of the principles of re-engineering within the practical activity of enterprises requires continuous stimulation of the personnel towards their professional growth. Introduction of the computer-mediated system of accounting at the enterprise must be preceded by the re-engineering of business processes, i.e. re-thinking and re-designing the enterprise activities for the purpose of achieving sizeable improvements in such key indicators of modern business management as the profit, the quality, the level of service and the prompt responsiveness. The success of re-engineering is bound with fast transformations in the enterprise while namely the radical nature of measures applied serves as the key indicator. It is imperative that enterprise employees would be committed to radical and swift changes in their work, with the corresponding absence of conflicts. Another point of success would be managing every employee of the company to form a common and specific understanding of the future of enterprise.

Ключові слова: бізнес-процес, реінжиніринг, обліково-аналітична система, балансовий звіт, комп'ютеризація господарських процесів

Ключевые слова: бизнес-процесс, реинжиниринг, учетно-аналитическая система, балансовый отчет, компьютеризация хозяйственных процессов

Keywords: business process, re-engineering, accounting and analytical system, balance statement, computerization of business processes

ВСТУП

Для підвищення ефективності роботи необхідне переосмислення бізнес-процесів підприємства. Стосовно облікової системи це завдання вирішується за допомогою одночасної реорганізації усіх бізнес-процесів. Розпочинати даний процес необхідно з планування, бюджетування, обліку витрат, управління вартістю продукції, комерційної діяльності та інших тісно пов'язаних процесів, на основі створення єдиного інформаційного простору та використання електронного документообороту, чому сприятиме проведення реінжинірингу бізнес-процесів на підприємстві [1, 2].

Основні етапи реінжинірингу включають: формалізацію, аналіз реальних процесів, виявлення їх основних недоліків; вироблення пропозицій з їх оптимізації, моделювання оптимального процесу, його формалізація, перебудова наявного процесу відповідно до знову розробленого та його налагодження [3].

Ці етапи виконують ряд поставлених завдань:

- вдосконалити використання таких ресурсів, що в результаті мінімізує витрати виробництва та забезпечить оптимальне поєднання різних видів діяльності [4];

- побудова бізнес-процесів, що здатні швидко пристосовуватися до зміни потреб споживачів продукції [5];

- підвищити оборотність капіталу і зростання всіх економічних показників підприємства, за допомогою визначення найкращої послідовності виконуваних функцій, що призведе до скорочення циклу виробництва та продажу товарів і послуг [6].

Реінжиніринг доводить, що головною причиною такого поділу є неефективна організація функціонування компанії. І єдиний шлях досягнення разючого поліпшення функціонування – це застосування цілісного підходу до наскрізних процесів [7, 8].

Ключовими показниками бізнес-процесів є операційні витрати та витрати з обслуговування клієнтів: купівля запасів, виробництво, збут, транспортування (перевезення) запасів, розподіл, клієнтський сервіс та складські послуги.

Реінжиніринг базується на використанні новітніх інформаційних технологій. Тому досить часто реінжиніринг порівнюють з поняттями комп'ютеризації господарських процесів, автоматизації та реорганізації підприємства. Процеси повинні будуватися із застосуванням сучасних комунікаційних технологій, використанням Internet, об'єктивних багаторівневих моделей для побудови обчислювальних систем, досягнень в області баз даних. Інформаційні технології покликані спростити роботу з великим обсягом інформації, отримати доступ до усіх працівників, стимулювати їх професійне зростання, спростувати передачу інформації.

Впровадженню комп'ютерної системи бухгалтерського обліку на підприємстві повинен передувати реінжиніринг бізнес-процесів, тобто переосмислення та перепроектування діяльності підприємства для досягнення суттєвих покращань в таких ключових для сучасного бізнесу показниках як прибуток, якість, рівень обслуговування та оперативність.

Підприємство повинно налаштовуватись на систему, а система, яка несе в собі технологію управління та досвід попередніх впроваджень, так само адаптується до конкретного бізнесу.

МЕТА роботи – формування бізнес-моделі торговельного підприємства на основі вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet. Під час проведення дослідження використано методологію бізнес-моделювання IDEF0 (Integration Definition for Function Modeling), що зображає процесний підхід до формування та ідентифікації бізнес-процесів компанії.

РЕЗУЛЬТАТИ

Введення програмного рішення для введення спрощеного обліку й управління виробничими запасами є актуальним завданням. Облік виробничих запасів потребує застосування засобів автоматизованої обробки даних, оскільки його процес пов'язаний з обробкою великої кількості однотипної первинної інформації, виконання великого обсягу робіт зі зняттям фактичних залишків з об'єктів майна є трудомісткою операцією. В окремих випадках за ручного способу їх оформлення та оброблення веде до їх неякісного та невчасного проведення, і відповідно до виявлення фактів розкрадань та зловживань.

Особливе місце у обліку під час реалізації принципів реінжинірингу відводиться формуванню обліково-аналітичного забезпечення управлінських рішень. Облікові показники, що є в звітній інформації, мають бути точними, достовірними та значимими, пристосовані для передачі та розпізнавання всіма апаратними та технологічними засобами без викривлень.

Виділяють дві моделі, які показують бізнес-процес і використовуються для встановлення «відправної точки», що необхідна для розроблення подальших дій вдосконалення цих бізнес-процесів.

Аналіз починають з побудови моделі як є (AS-IS), тобто моделі існуючої організації роботи. Модель «як є» може створюватися на основі вивчення документації (посадових інструкцій, положень про підприємство, наказів, звітів), анкетування і опитування службовців підприємства та інших джерел.

За допомогою синтаксичного аналізу моделі можна легко виявити «непотрібні» (що не мають виходу), «некеровані» (що не мають управління) і «простоюють» функції. Тонший аналіз дозволяє виявити надлишкові або неефективні функції що дублюються.

Дана модель дає єдине і неділиме розуміння про роботу системи загалом і можливість зрозуміти взаємозв'язок всіх складових системи. За такої умови з'ясовується, що обробка та подача інформації, а також використання ресурсів є недостатніми, а важливу інформацію часто не отримують на відповідному робочому місці. Ознакою неефективності організації робіт є, наприклад, відсутність зворотних зв'язків на вході й управління для важливих функцій.

Трудовитрати зі збирання інформації великі, а ефект цієї інформації можна поставити під сумнів, оскільки мимоволі можна допустити помилки. Оскільки неузгодженість через брак часу складає для керівництва велику частку проблем, що призводить до великих фінансових витрат, невиконання, зривів постачання та простоїв техніки.

З огляду на аналіз моделі «Як є», була побудована модель «Як повинно бути». Основною перевагою такої моделі є те, що підприємство перетворюється на інформаційно кероване. Управління можна виробляти в режимі реального часу.

Усі підрозділи підприємства сприймаються як одне ціле. Усі користувачі, яким необхідна інформація можуть бути включені в єдину інформаційну мережу підприємства. Трудовитрати зі збирання даних зведені до мінімуму. А вірогідність такої інформації близька до максимуму, оскільки виключаються посередники, якими можуть бути внесені помилки і неточності.

Інформація стосовно обліку і розподілу та управління запасів відображається у моделі «Як є», аналізується, та визначаються шляхи їх реінжинірингу, що

відтворюються в моделі «Як має бути». Якщо узагальнити, то модель «Як є» під час побудови показує що звітність про розподіл та використання виробничих запасів формуються наприкінці кожного дня, що часто показує не суттєву та не точну інформацію про дані процеси. А модель «Як має бути» відображає отримані зміни, внесенням даних одразу ж до бази, після видачі продуктів, та не дозволяє виправлення та коригування цих даних в кінці робочого дня.

Оскільки одним із негативних наслідків реалізації реінжинірингу є скорочення робочих місць, підприємства, що приймають ідеї соціальної відповідальності бізнесу, ідуть шляхом забезпечення перекваліфікації кадрів. Виникає потреба проведення навчальних заходів, а в умовах швидкого розвитку технологій, потреба у навчанні персоналу стає постійною.

Правильно організована система обліково-аналітичного забезпечення управління виробничими запасами на засадах реінжинірингу дає змогу швидко реагувати на зміни на підприємстві та допоможе приймати правильні управлінські рішення (рис. 1).

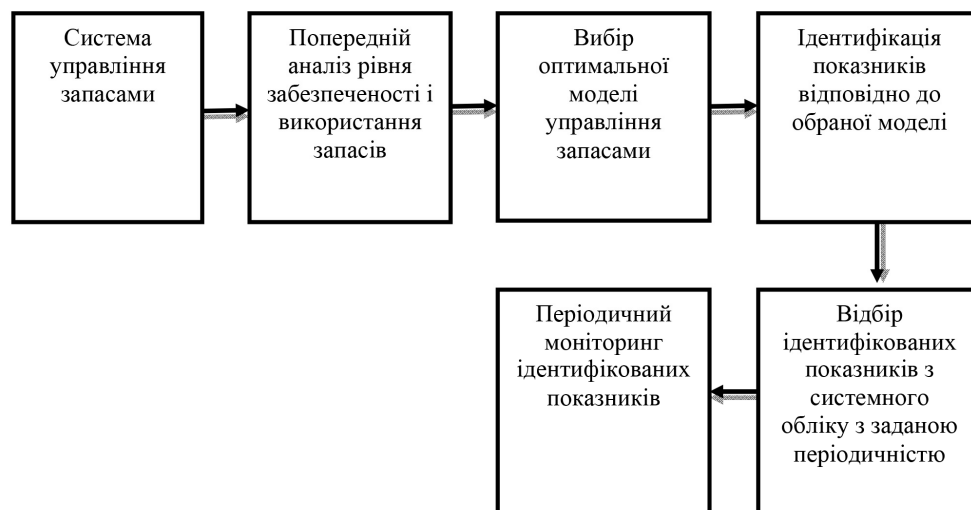

Рис. 1. Реінжиніринг обліково-аналітичного забезпечення управління запасами за цільовим призначенням

Процес реінжинірингу спрямований на вдосконалення обліку управління виробничими запасами, тобто на визначення й вирішення проблем ще «на вході» та у самому процесі, щоб на «виході» отримати якісну і перевірену інформацію.

Тому процес реінжинірингу є безперервним, має певні входи (вхідна інформація, заповнення облікових документів тощо) і виходи у вигляді інформаційного продукту, що задовольняє потреби внутрішніх і зовнішніх користувачів інформації.

ВИСНОВКИ

Успіх реінжинірингу пов'язаний зі швидким перетворенням на підприємстві, адже саме радикальність є ключовим показником. Потрібно, щоб працівники підприємства були налаштовані на кардинальні та стрімкі зміни в їхній роботі, відповідно не було конфліктів. Також успіхом є сформування у кожного працівника єдиного та конкретного розуміння майбутнього для підприємства. І обов'язково успіх залежить від точності та правильності побудови бізнес-процесів та структуризації, що здійснюються в автоматизо-

ваних системах управління.

Прогнозування перспектив розвитку підприємства на основі проведення реінжинірингу обліково-аналітичної системи дає можливість виявити кращі напрями його діяльності, оцінити нові можливості й альтернативи, що використовується у складанні балансових звітів у прогнозованому оцінюванні й сприяє раціональному використанні ресурсів.

Список використаних джерел

1. Bhaskar L.H. Business process reengineering: A process based management tool. *Serbian journal of management*. 2018. № 13(1). pp. 63–87.
2. Chang S.E., Chen Y.C., Lu M.F. Supply chain reengineering using blockchain technology: A case of smart contract based tracking process. *Technological Forecasting and Social Change*. 2019. № 144. pp. 1–11.
3. Gilorme T.V., Shachanina Y.K. Corporate Social Reporting as a Dominant of Information Support for Enterprise Management. *Economics and Society*. 2016. № 5. pp. 672–677.
4. Heinrich R., Merkle P., Henss J., Paech B. Integrating business process simulation and information system simulation for performance prediction. *Software & Systems Modeling*. 2017. № 16(1). pp. 257–277.

5. Kasemsap K. The roles of business process modeling and business process reengineering in e-government. In *Open Government: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications*. IGI Global, 2020. pp. 2236–2267

6. Mohapatra S., Choudhury A., Ganesh K. Framework for supporting 'business process reengineering'-based business models. *International Journal of Business Innovation and Research*. 2017. № 13(4). pp. 451–474.

7. Pufahl L., Wong T.Y., Weske M. Design of an extensible BPMN process simulator. In *International Conference on Business Process Management*. Springer, Cham. 2017. pp. 782–795.

8. Пошивалова О.В. Побудова економетричної моделі ринку тютюнових виробів в Україні. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 9. С. 17–20.

References

1. Bhaskar L.H. Business process reengineering: A process based management tool. *Serbian journal of management*. 2018. № 13(1). pp. 63–87.

2. Chang S.E., Chen Y.C., Lu M.F. Supply chain re-engineering using blockchain technology: A case of smart contract based tracking process. *Technological Forecasting and*

Social Change. 2019. № 144. pp. 1–11.

3. Gilorme T.V., Shachanina Y.K. Corporate Social Reporting as a Dominant of Information Support for Enterprise Management. *Economics and Society*. 2016. № 5. pp. 672–677.

4. Heinrich R., Merkle P., Henss J., Paech B. Integrating business process simulation and information system simulation for performance prediction. *Software & Systems Modeling*. 2017. № 16(1). pp. 257–277.

5. Kasemsap K. The roles of business process modeling and business process reengineering in e-government. In *Open Government: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications*. IGI Global, 2020. pp. 2236–2267

6. Mohapatra S., Choudhury A., Ganesh K. Framework for supporting 'business process reengineering'-based business models. *International Journal of Business Innovation and Research*. 2017. № 13(4). pp. 451–474.

7. Pufahl L., Wong T.Y., Weske M. Design of an extensible BPMN process simulator. In *International Conference on Business Process Management*. Springer, Cham. 2017. pp. 782–795.

8. Poshyvalova O.V. Construction of econometric model of the tobacco market in Ukraine. *Economics. Finances. Law*. 2018. № 9. pp. 17–20. (in Ukrainian).